

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чернігівський національний технологічний університет

ІНВЕСТИЦІЙНЕ КРЕДИТУВАННЯ

**методичні вказівки до виконання курсової роботи
для студентів спеціальності
072 “Фінанси, банківська справа та страхування”
всіх форм навчання**

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
фінансів, банківської справи
та страхування
протокол № 10 від 19.03.2018 р.

ЧЕРНІГІВ ЧНТУ 2018

Інвестиційне кредитування. Методичні вказівки до виконання курсової роботи для студентів спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування” всіх форм навчання / Укл.: Р.В. Лавров, Л.М. Ремньова. – Чернігів: ЧНТУ, 2018. – 24 с.

Укладачі: Лавров Руслан Валерійович
доктор економічних наук, доцент
Ремньова Людмила Михайлівна
кандидат економічних наук, професор

Відповідальний за випуск: Ільчук Валерій Петрович
завідувач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
доктор економічних наук, професор

Рецензент: Ніколаєнко Юрій Володимирович
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів, банківської справи
та страхування Чернігівського національного
технологічного університету

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Курсова робота з дисципліни *“Інвестиційне кредитування”* є невід’ємною складовою частиною навчального процесу при підготовці фахівців за спеціальністю 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”.

Вона повинна засвідчити рівень підготовленості студента за дисципліною *“Інвестиційне кредитування”* та продемонструвати вміння синтезувати здобуті теоретичні знання і використовувати їх під час дослідження практичних проблем; показати рівень оволодіння студентом законодавчою й нормативно-методичною базою; засвідчити вміння оформляти в цілісному документі результати теоретичних досліджень, застосовуючи для цього комп’ютерну техніку; продемонструвати здатність студента формулювати висновки про напрями вирішення поставленої проблеми.

Процес написання, оформлення і захисту курсової роботи за дисципліною *“Інвестиційне кредитування”* повинен відповідати всім вимогам цих методичних вказівок, які призначені для студентів денної та заочної форми навчання.

Метою курсової роботи є: систематизація, закріплення, розширення теоретичних знань студентів із дисципліни *“Інвестиційне кредитування”* і підготовка їх до написання наукових робіт; розвиток у студентів навичок самостійної роботи; навчання студентів практично застосовувати одержані теоретичні знання для вирішення конкретних завдань, обумовлених специфікою роботи в банках, страхових компаніях чи підприємствах різних форм власності.

Курсова робота виконується студентами відповідно до навчального плану їх підготовки та носить індивідуальний характер.

У процесі роботи студенти вдосконалюють і розвивають наступні навички та вміння:

- самостійно формулювати проблему та обґрунтовувати її актуальність на сучасному етапі розвитку вітчизняної економіки;
- визначати мету, основні завдання, предмет, об’єкт дослідження;
- добирати потрібну наукову, практичну і статистичну інформацію, здійснювати її систематизацію та опрацювання;
- аналізувати діяльність державних фінансових органів, банків, страхових компаній, підприємств;
- логічно й аргументовано висловлювати власні думки, робити висновки, вносити пропозиції;
- правильно оформляти курсову роботу;
- публічно захищати підготовлену роботу (робити наукові повідомлення і відповідати на питання, захищати особисту точку зору).

1. ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконання курсової роботи передбачає такі етапи:

- ознайомлення з тематикою курсових робіт, вибір теми та її реєстрація на кафедрі фінансів, банківської справи та страхування;
- підбір і початкове ознайомлення з літературою за обраною темою;
- складання плану роботи та його затвердження науковим керівником;
- опрацювання літературних джерел, збір і аналіз цифрового матеріалу;
- написання та оформлення тексту курсової роботи;
- здача завершеної роботи на кафедру для рецензування;
- перевірка та оцінювання курсової роботи науковим керівником у відповідності до встановлених критеріїв;
- захист курсової роботи.

Вибір теми. Тематика курсових робіт, завдання і вимоги до оформлення теоретично-аналітичної та розрахункової частини й рекомендована література визначаються специфікою кафедри фінансів, банківської справи та страхування і регламентується цими методичними вказівками.

Тематика курсових робіт розглядається й затверджується на засіданні кафедри не пізніше, як за два місяці до термінів, визначених робочими навчальними планами. Тема курсової роботи обирається кожним студентом самостійно із затвердженої кафедру тематики курсових робіт. Тема може бути запропонована самим студентом за погодженням із науковим керівником.

Наукові керівники курсових робіт призначаються завідувачем кафедри фінансів, банківської справи та страхування. План курсової роботи складається студентом і погоджується з науковим керівником.

Добір та початкове ознайомлення з літературними джерелами. Приступаючи до виконання курсової роботи, студент повинен насамперед здійснити добір літератури. Літературними джерелами можуть бути підручники, навчальні посібники, монографії, журнальні та газетні статті, статистичні щорічники й довідники, ресурси мережі Інтернет тощо. Крім того, доречним також є вивчення нормативно-правової бази, що регламентує досліджувану тему.

Складання плану курсової роботи. На початку підготовки курсової роботи студенту необхідно ознайомитися зі змістом наукових публікацій за обраною темою та скласти розгорнутий план із зазначенням основних розділів і підрозділів роботи, який потрібно узгодити з науковим керівником.

План курсової роботи є відображенням її структури, під якою розуміється порядок komponування й взаємозв'язок окремих частин роботи.

Вивчення та опрацювання літературних джерел. Перед початком написання курсової роботи доцільно ретельно ознайомитись із навчальною і науковою літературою, опрацювати нормативно-правову базу з досліджуваної теми, скористатися матеріалами мережі Інтернет. При вивченні літературних джерел рекомендується вести робочі записи, що значно полегшує систематизацію та узагальнення матеріалів у відповідності з планом курсової роботи. Особливу

увагу слід звернути на сучасну законодавчу базу, що регламентує досліджувану тему, виявити прогалини та недоліки в ній. Опрацювавши літературні джерела, можна приступати до написання теоретично-аналітичної частини згідно з методичними вказівками.

Написання курсової роботи. Матеріал роботи студент повинен викладати послідовно. Окремі частини курсової роботи мають бути логічно пов'язані. Для цього необхідно приділити увагу сучасним теоретично-методичним розробкам, проаналізувати сучасний стан об'єкта дослідження, визначити власне ставлення до дискусійних питань теми роботи. На основі аналізу статистичних чи звітних даних, особистих вражень і узагальнень потрібно зробити відповідні висновки, зазначити наявні недоліки та запропонувати можливі шляхи їх подальшого вирішення. У процесі написання курсової роботи досліджувана тема повинна бути повністю розкрита.

Порядок подання курсової роботи на кафедру. Не пізніше, ніж за сім днів до захисту (за встановленим на кафедрі графіком), виконана і оформлена відповідно до вимог цих методичних вказівок курсова робота подається студентом на кафедру фінансів, банківської справи та страхування для рецензування.

Перевірка і рецензування курсової роботи науковим керівником. Зареєстрована на кафедрі курсова робота передається науковому керівнику для перевірки та рецензування. У рецензії науковий керівник дає стисло її характеристику, оцінюючи теоретичний рівень, глибину проведених досліджень, доцільність і обґрунтованість запропонованих рекомендацій, позитивні сторони та недоліки, якість і відповідність оформлення методичним рекомендаціям.

Курсова робота оцінюється за 100-бальною шкалою. Попередня кількість балів (від 0 до 50) за виконану роботу обґрунтовується й виставляється науковим керівником у рецензії та є підставою для допуску курсової роботи до захисту або ж повернення її на доопрацювання чи не допуску до захисту. Робота допускається до захисту за наявності позитивної оцінки наукового керівника (26 і більше балів). Робота, оцінена в 25 і менше балів, повертається студентові для врахування зауважень, виправлення помилок й належного оформлення.

Захист курсової роботи. Захист курсової роботи є обов'язковим елементом її виконання, який має на меті визначити знання студентів із теоретичних питань і практичного матеріалу, пов'язаних із темою курсової роботи, а також перевірити самостійність її виконання.

Захист роботи відбувається перед комісією кафедри фінансів, банківської справи та страхування у встановлений графіком день. Під час захисту студент повинен викласти основні теоретичні положення курсової роботи та отримані результати дослідження, відповісти на додаткові питання членів комісії.

Підсумкову кількість балів за виконану курсову роботу виставляє комісія кафедри фінансів, банківської справи та страхування на основі балів наукового керівника і результатів захисту. Результати захисту оформляють відомістю про захист курсових робіт.

2. СТРУКТУРА ТА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота складається з двох основних частин:

- теоретично-аналітична частина;
- розрахункова частина.

У теоретично-аналітичній частині студент повинен розкрити одну з тем у відповідності до запропонованої тематики. Викладення теми курсової роботи повинно мати чітку й логічну будову згідно самостійно складеного студентом плану. Обсяг не повинен перевищувати 30 сторінок друкованого тексту.

Обов'язковим для розкриття теми курсової роботи є залучення цифрових і статистичних даних. Якість роботи підвищується з використанням практичних даних банків, страхових компаній, підприємств, установ, організацій. Джерелом їх можуть бути статистичні щорічники, опубліковані статті, монографії, а також фактичний матеріал, зібраний за місцем роботи студента.

Зібраний цифровий матеріал може бути представлений у вигляді таблиць, рисунків, схем, діаграм, графіків. Особливу увагу слід приділити правильному оформленню й побудові наведених ілюстрацій, вони мають бути логічним продовженням викладених теоретичних положень та слугувати основою для відповідних висновків і пропозицій.

Розрахункова частина виконується відповідно до наведеного в четвертому розділі цих методичних вказівок завдання.

Рекомендується така структура курсової роботи:

- титульний аркуш;
- завдання курсової роботи з відміткою керівника про затвердження;
- зміст;
- вступ;
- пункти основної частини (теоретично-аналітичної та розрахункової);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності).

Зміст курсової роботи повинен відповідати навчальній і робочій програмі з навчальної дисципліни “Інвестиційне кредитування”, складеному й погодженому з керівником плану роботи та носити індивідуальний характер.

Робота повинна мати чітку і логічну структуру, складовими частинами якої є вступ, основна частина та висновки.

Вступ курсової роботи повинен містити: обґрунтування актуальності теми на сучасному етапі розвитку економічних відносин в Україні; оцінку сучасного стану проблеми, що існує в сфері інвестиційного кредитування; короткий аналіз досліджень провідних учених і фахівців; мету й завдання, які будуть досліджуватись у роботі; об'єкт і предмет дослідження.

Основна частина курсової роботи – це головна структурна складова, що містить загальну характеристику стану проблеми, яка досліджується, ключові теоретичні положення з обраної теми, аналітично-дослідницькі відомості про

предмет (об'єкт) дослідження, які є необхідними та достатніми для розкриття змісту роботи, а також розрахунковий елемент. Як правило, основна частина складається з чотирьох розділів, деталізація яких на підрозділи залежить від особливостей теми дослідження та узгоджується з науковим керівником. Зміст пунктів основної частини має відповідати темі роботи, її меті та завданням.

Зміст роботи потрібно викладати відповідно до плану, стисло й лаконічно, не припускаючи повторень і непотрібних відступів від основної теми.

У першому розділі розкривають теоретичні аспекти обраної теми: наводять погляди провідних вітчизняних й зарубіжних учених щодо сутності досліджуваних категорій, понять, явищ і подій; розглядають історичні аспекти еволюції фінансових відносин досліджуваної сфери; показують нормативно-законодавче забезпечення проблеми.

У другому розділі на основі статистичної інформації розкривається діюча практика функціонування. Цифровий матеріал, представлений у вигляді схем, рисунків, діаграм, графіків, таблиць, має бути логічним продовженням викладених теоретичних положень. На кожен ілюстрацію потрібно давати посилання на джерело інформації, супроводжувати їх аналізом змісту і висновками.

У третьому розділі показують напрями розв'язання проблемних питань та перспективи подальшої розробки проблеми, зарубіжний досвід й можливості його впровадження в Україні.

У четвертому розділі необхідно представити індивідуальне розрахункове завдання, методика виконання якого приведена в п'ятому розділі цих методичних вказівок.

У висновках підводяться підсумки по висвітлених питаннях, узагальнюються рекомендації та пропозиції автора курсової роботи, стисло визначаються шляхи вирішення проблемних аспектів теми, які повинні бути конкретними й базуватися на аналізі теоретично-практичного матеріалу. Рекомендації можуть бути розроблені студентом як самостійно на підставі практичного досвіду, так і шляхом узагальнення пропозицій, що містяться в літературних джерелах.

Курсова робота має бути самостійним дослідженням автора.

Вимоги до оформлення курсової роботи

Курсова робота виконується на окремих аркушах білого паперу формату А4 (210 x 297 мм). Текст необхідно друкувати на комп'ютері через 1,5 міжрядкових інтервали (шрифт – Times New Roman 14).

Аркуші курсової роботи повинні мати поля: ліве – 25 мм, верхнє і нижнє – 20 мм, праве – 15 мм для можливих зауважень наукового керівника. Абзацний відступ однаковий впродовж усього тексту роботи й дорівнює 10 мм.

Сторінки повинні бути пронумеровані в правому верхньому куті, починаючи зі сторінки, наступної за титульною. Титульна сторінка оформляється у відповідності до взірця (додаток А) і вважається першою сторінкою, номер на якій не ставиться.

У змісті роботи ліворуч послідовно записується найменування питання плану, а праворуч визначають номер сторінки, з якої воно починається. Вступ, висновки, список використаних джерел, додатки в плані нумерації не мають.

Перед окремими частинами курсової роботи (розділами, підрозділами) слід вказувати їх назви. Якщо при переході до нового розділу або підрозділу після його назви на сторінці вміщується менше, ніж один абзац, то цей розділ або ж підрозділ варто починати з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи “ЗМІСТ”, “ВСТУП”, “РОЗДІЛ”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, “ДОДАТКИ” друкуються великими літерами з вирівнюванням по середині напівжирним шрифтом. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з вирівнюванням їх по середині напівжирним шрифтом. Перед назвою підрозділу вказують його номер. Крапка в кінці назви заголовка не ставиться.

Обсяг курсової роботи повинен становити 50 сторінок друкованого тексту (обсяг теоретично-аналітичної частини – 30 сторінок друкованого тексту, обсяг розрахункової частини – до 15 сторінок друкованого тексту, вступ – 2 сторінки, висновки – 3 сторінки).

При поданні ілюстративного матеріалу (таблиць, графіків, рисунків, схем, діаграм) необхідно вказувати їх вид, назву та присвоювати номер у межах розділу (шрифт – Times New Roman 12). Ілюстрації слід розміщувати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше або ж на наступній сторінці. На всі ілюстрації в тексті мають бути посилання. Якщо вони створені не автором роботи, то при їх поданні потрібно посилатися на джерело.

Заголовки таблиць розміщують по середині над ними (шрифт – Times New Roman 14) і мають відображати основний їх зміст, вказувати на об’єкт і період, до якого відносяться дані. Справа над тематичним заголовком із великої літери пишуть “Таблиця” з її порядковим номером (шрифт – Times New Roman 14). Знак “№” перед цифрою не ставиться. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу та порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка. Наприклад: *Таблиця 1.2* (друга таблиця першого розділу). Слово “Таблиця” та її номер і заголовок вказують один раз над першою частиною таблиці. При переносі частини таблиці на іншу сторінку слід писати: продовження табл. і вказати номер таблиці. Наприклад: *Продовження табл. 1.2*. Громіздкі таблиці (обсягом А4 і більше) допоміжного чи довідкового характеру варто винести в додатки.

Ілюстрації (графіки, рисунки, схеми, діаграми тощо) позначають словом “Рис.”, нумеруючи послідовно в межах розділу за виключенням ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації. Наприклад: *Рис. 1.3* (третій рисунок першого розділу). Номер ілюстрації та її назва й пояснювальні підписи розміщуються послідовно під ілюстрацією з вирівнюванням по середині.

Формули, на які є посилання в тексті, нумеруються арабськими цифрами в межах розділу. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули, розмежованих крапкою. Номер формули слід взяти в дужки й розмістити справа на рівні нижнього рядка формули, до якої він відноситься. Допускається наскрізна нумерація формул по всій курсовій роботі.

Цитати в роботі, які наведені дослівно, беруться в лапки. Після закінчення цитати або цифрової інформації в квадратних дужках зазначається порядковий

номер джерела, який міститься в списку літературних джерел, а далі через кому сторінка, звідки взята цитата чи цифра. Наприклад, посилання [5, с. 10] означає, що цитату взято з джерела, зазначеного в списку літератури під номером 5 на сторінці 10.

У курсовій роботі не допускається скорочення окремих слів і термінів, окрім загальноприйнятих.

У кінці роботи повинен бути наведений список використаних джерел, вимоги до якого подані в додатку Б. Список використаних джерел оформляється в алфавітному порядку, починаючи з нормативних і законодавчих документів. Усі джерела, включені до списку, нумеруються послідовно. Іншомовні джерела подаються мовою оригіналу. Список повинен включати не менше 40 джерел, у тому числі законодавчо-нормативну базу.

Додатки вміщують матеріал, який не може бути послідовно розміщений в основній частині роботи через великий обсяг.

Додатки оформляють як продовження роботи (окремим розділом) після списку використаних джерел, розміщуючи їх у порядку посилань на них у тексті роботи. Додатки починаються з титульного аркушу, на якому великими літерами друкують слово “ДОДАТКИ”.

Кожний додаток починається з нової сторінки й повинен мати заголовок, надрукований вгорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово “Додаток” і велика літера українського алфавіту. Наприклад: *Додаток А*. Додатки слід позначати послідовно відповідно до літер алфавіту, крім букв: Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

Ілюстрації, таблиці та формули в додатках оформляють у відповідності до загальних вимог і нумерують у межах кожного окремого додатка. Наприклад: *Таблиця А.1* (перша таблиця додатку А).

3. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ТЕОРЕТИЧНО-АНАЛІТИЧНОЇ ЧАСТИНИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. Інвестиційне кредитування: проблеми та перспективи розвитку в Україні.
2. Роль банківського інвестиційного кредитування в розвитку економіки України.
3. Роль фінансово-кредитних організацій у фінансуванні інвестиційної діяльності.
4. Банківське кредитування інвестиційної діяльності в умовах глобалізації фінансового ринку.
5. Сучасний стан і тенденції розвитку ринку інвестиційного кредитування в Україні.
6. Різновиди та форми банківського інвестиційного кредитування.
7. Організація процесу банківського кредитування інвестиційних проектів.
8. Ціна інвестиційного кредиту та фактори, що її зумовлюють.

9. Методи оцінки інвестиційної кредитоспроможності та фінансового стану позичальника.
10. Форми та види забезпечення банківського інвестиційного кредиту.
11. Організація моніторингу в процесі банківського інвестиційного кредитування.
12. Банківська експертиза і оцінка доцільності та ефективності кредитування інвестиційного проекту.
13. Стан і перспективи розвитку державного інвестиційного кредитування в Україні.
14. Стан і перспективи розвитку ринку споживчого інвестиційного кредитування в Україні.
15. Податковий інвестиційний кредит як непрямий метод фінансування інвестиційної діяльності.
16. Роль системи іпотечного кредитування у фінансуванні інвестиційних проектів.
17. Проблеми та перспективи розвитку іпотечного інвестиційного кредитування в Україні.
18. Сучасний стан і перспективи розвитку ринку землі в Україні.
19. Роль лізингу в фінансуванні інвестиційної діяльності.
20. Сучасні тенденції та перспективи розвитку лізингового бізнесу в Україні.
21. Стан і перспективи розвитку іноземного інвестиційного кредиту в Україні.
22. Роль міжнародних фінансово-кредитних установ у фінансуванні вітчизняних інвестиційних проектів.
23. Методи оцінки банком інвестиційного проекту в умовах невизначеності.
24. Аналіз і оцінка ризиків комерційного банку при кредитуванні інвестиційних проектів.
25. Управління банківськими ризиками в процесі інвестиційного кредитування та шляхи їх зменшення.

4. РОЗРАХУНКОВА ЧАСТИНА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Метою розрахункової частини курсової роботи є перевірка рівня оволодіння студентами практичними навичками оптимізації графіка погашення інвестиційного кредиту та виявлення його впливу на показники ефективності інвестиційних проектів.

Основною задачею розрахункової частини курсової роботи є оволодіння алгоритмом й методами обґрунтування альтернативних фінансових рішень із урахуванням навичок розв'язання оптимізаційних задач і розробки пропозицій щодо удосконалення схем та методів інвестиційного кредитування.

При виконанні розрахункової частини курсової роботи студент визначає свій варіант за порядковим номером у журналі академічної групи. При розрахунках застосовується поправочний коефіцієнт n , який відповідає порядковому номеру студента групи.

Вихідні дані та завдання для виконання розрахункової частини курсової роботи

Підприємство планує здійснити інвестиції в обсязі $1200 + (20n)$ тис. грн. Із загального обсягу інвестицій 30% приходить на оборотні кошти, що після закінчення інвестиційного проекту вивільняються. Основна частина фінансових ресурсів інвестується в основні засоби, які повністю амортизуються за 4 роки.

Ця інвестиція буде фінансуватися таким чином:

- $960 + (20n)$ тис. грн. інвестиційних потреб підприємство збирається фінансувати за рахунок власного капіталу під 12% річних;
- місцевий комерційний банк може надати кредит на 240 тис. грн. під 18% річних.

За оцінкою спеціалістів планового відділу підприємства чистий прибуток до амортизації, процентних платежів й податку на прибуток повинен скласти $360 + (20n)$ тис. грн. на рік.

Завдання:

1. Визначити чисті грошові потоки, використовуючи дві схеми розрахунку: традиційну схему та схему власного капіталу, порівняти їх результати, зробити відповідні висновки.
2. Розрахувати середньозважену вартість інвестиційного капіталу.
3. Скласти графік обслуговування боргу класичним і ануїтетним способом.
4. Обчислити чисту теперішню вартість і внутрішню норму прибутковості інвестицій, використовуючи дві схеми розрахунку: традиційну схему та схему власного капіталу, порівняти їх результати, зробити відповідні висновки.
5. Оцінити доцільність застосування механізму інвестиційного кредитування для реалізації інвестиційного проекту.

Алгоритм виконання розрахункової частини курсової роботи

1. Традиційна схема:

1.1. Визначити чистий прибуток та чисті грошові потоки за традиційною схемою розрахунку, одержані результати помістити в табл. 1.

Таблиця 1

Традиційна схема визначення чистого прибутку і чистих грошових потоків

Показники	1-й рік	2-й рік	3-й рік	4-й рік
1. Прибуток до сплати відсотків за кредит і амортизації				
2. Амортизація				
3. Відсотки за кредит				
4. Прибуток до сплати податку				
5. Податок на прибуток				
6. Чистий прибуток				
7. Амортизація				
8. Вивільнення робочого капіталу				
9. Погашення боргу				
10. Чисті грошові потоки				

1.2. Обчислити середньозважену вартість інвестиційного капіталу проекту (одержаний результат округлити до цілого числа в сторону збільшення).

1.3. Розрахувати чисту теперішню вартість інвестиційного проекту.

1.4. Обчислити внутрішню норму прибутковості інвестицій.

1.5. Зробити відповідні висновки.

2. Схема власного капіталу:

2.1. Скласти графік обслуговування боргу, використовуючи класичний та ануїтетний способи задля подальшого розрахунку чистих грошових потоків, а результати помістити в табл. 2 і 3.

Таблиця 2

Графік обслуговування боргу класичним способом

Період	Початковий баланс	Відсоткові виплати	Погашення боргу	Щорічні виплати	Кінцевий баланс
1					
2					
3					
4					
Разом					

Таблиця 3

Графік обслуговування боргу ануїтетним способом

Період	Початковий баланс	Відсоткові виплати	Погашення боргу	Щорічні виплати	Кінцевий баланс
1					
2					
3					
4					
Разом					

2.2. Визначити чистий прибуток і чисті грошові потоки за схемою власного капіталу, одержані результати помістити в табл. 4.

Таблиця 4

Визначення чистого прибутку і чистих грошових потоків за схемою власного капіталу

Показники	1-й рік	2-й рік	3-й рік	4-й рік
1. Прибуток до сплати відсотків за кредит і амортизації				
2. Амортизація				
3. Відсотки за кредит				
4. Прибуток до сплати податку				
5. Податок на прибуток				
6. Чистий прибуток				
7. Амортизація				
8. Вивільнення робочого капіталу				
9. Погашення боргу				
10. Чисті грошові потоки				

- 2.3. Розрахувати чисту теперішню вартість інвестиційного проекту.
- 2.4. Обчислити внутрішню норму прибутковості інвестицій.
- 2.5. Зробити відповідні висновки.

5. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ РОЗРАХУНКОВОЇ ЧАСТИНИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Доречно нагадати, що прогнознi значення прибутку та грошових потокiв проекту є базою для визначення показникiв його ефективностi:

- чистої теперішньої вартості (*NPV*);
- iндексу прибутковості (*PI*);
- перiоду окупностi проекту (*PP*);
- внутрішньої норми прибутковості iнвестицій (*IRR*).

У процесі прогнозування застосовуються дві основні розрахункові схеми:

- 1) традиційна схема;
- 2) схема власного капіталу.

При традиційній схемі прогнозування грошових потокiв здiйснюється без урахування процентних платежiв i погашення основної суми боргу по кредитах i облiгаційних позичках, а при використанні схеми власного капіталу враховуються процентні виплати та погашення основної суми боргу.

В обох випадках амортизація додається до чистого прибутку, адже вона не є грошовим видом витрат, а включається у валові витрати лише для розрахунку податку на прибуток. Вивільнення оборотних коштів при ліквідації запасів та дебіторської заборгованості в кінці проектного циклу розглядається як вхідний грошовий потiк. Залишкова вартість обладнання також кваліфікується як позитивний грошовий потiк на останньому році проекту.

Якщо підприємство фінансується за рахунок власних i позичкових коштів, то середньозважена вартість капіталу розраховується наступним чином:

$$WACC = K_s W_s + K_d W_d (1 - T)$$

K_s – вартість власного капіталу, %;

W_s – частка власного капіталу;

K_d – вартість позикового капіталу, %;

W_d – частка позикового капіталу;

T – ставка податку на прибуток, виражена в сотих долях.

При традиційній схемі розрахунку грошових потокiв використовують таку методику визначення показникiв ефективностi проекту:

- здiйснюємо прогноз грошових потокiв по роках;
- визначаємо середньозважену вартість iнвестованого капіталу, враховуючи структуру фінансування i вартість окремих джерел iз урахуванням податкового щита;
- приймаємо ставку дисконту $R = WACC$ i розраховуємо *NPV*:

$$NPV = \frac{CF_1}{(1+R)^1} + \frac{CF_2}{(1+R)^2} + \dots + \frac{CF_n}{(1+R)^n} - IC$$

$CF_1, CF_2 \dots CF_n$ – грошові потоки з табл. 1;

R – ставка дисконту;

IC – сумарний обсяг інвестованого капіталу.

Якщо використовується IRR -метод, тоді внутрішню норму прибутковості визначаємо з рівняння:

$$\sum_{k=1}^n \frac{CF_k}{(1+IRR)^k} = IC$$

Отримане значення IRR порівнюємо з середньозваженою вартістю капіталу ($WACC$). Проект вважається фінансово ефективним, якщо $IRR > WACC$.

Відсотки за кредит й погашення боргу беруться з графіку обслуговування боргу. Зазначимо, що грошові потоки інвестиційного проекту значно залежать від способу погашення боргу. Як правило, застосовуються дві схеми: класична (диференційовані платежі, що зменшуються) і ануїтетна (платежі рівні).

Для класичної схеми характерними є нерівні за сумою платежі, які з кожним роком зменшуються. Щорічний платіж у даному випадку включає частину від основної суми боргу та частину від суми відсотків. Оскільки відсотки нараховуються на залишок заборгованості, а вона щороку зменшується, то й розмір платежів стає меншим із плином часу (табл. 2).

Ануїтетна схема відрізняється від класичної рівними за сумою платежами та співвідношенням їх частин. У суму одного платежу включається як частина від тіла кредиту, так і частина від відсотків, але їх співвідношення дещо інше. Спочатку велика частина грошей, які вносить позичальник, йде на погашення відсотків. Основний борг починає інтенсивно погашатися лише тоді, коли вже майже погашена сума нарахованих відсотків (табл. 3).

Розрахунок коефіцієнта ануїтету здійснюється за формулою:

$$K = \frac{i(1+i)^n}{(1+i)^n - 1}$$

K – коефіцієнт ануїтету;

i – відсоткова ставка, виражена в сотих долях;

n – кількість періодів (років).

При схемі власного капіталу використовується така методика визначення показників ефективності проекту:

– за допомогою розрахункової табл. 4 здійснюємо прогноз грошових потоків за схемою власного капіталу;

- визначаємо вартість власного капіталу інвестора (R_E);
- розраховуємо NPV за формулою:

$$NPV = \frac{CF_1}{(1+R)} + \frac{CF_2}{(1+R)^2} + \dots + \frac{CF_n}{(1+R)^n} - IC_E$$

$CF_1, CF_2 \dots CF_n$ – грошові потоки з табл. 4;

R – ставка дисконту, яка приймається на рівні R_E ;

IC_E – обсяг власних інвестицій.

Якщо використовують IRR -метод, тоді для визначення внутрішньої норми прибутковості розв'язується рівняння:

$$\sum_{k=1}^n \frac{CF_k}{(1+IRR)^k} = IC_E$$

Отримане значення IRR необхідно порівняти з вартістю власного капіталу (R_E). Проект приймається до реалізації, якщо $IRR > R_E$.

У ході застосування схеми власного капіталу, по суті, оцінюється рівень ефективності використання власного капіталу інвестора, усі кредитні елементи інвестиційної схеми виключаються з розрахунку.

6. ЗАХИСТ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Захист курсової роботи відбувається відповідно до розробленого графіку в присутності членів комісії, яка створюється завідувачем кафедри з викладачів кафедри фінансів, банківської справи та страхування в складі трьох осіб.

Тези доповіді студент готує заздалегідь. Доповідь повинна бути змістовною і тривати не більше 5-7 хвилин.

У доповіді потрібно:

- назвати тему курсової роботи, висвітлити її актуальність та значущість;
- сформулювати основну мету й завдання дослідження;
- стисло розкрити зміст структури курсової роботи;
- доповісти про результати курсової роботи, зроблені висновки та внесені пропозиції.

Після доповіді студент повинен відповісти на питання членів комісії. Під час захисту оцінюється: якість виконаної студентом курсової роботи та рівень знань і набутих навичок щодо висвітленої теми, вміння аналізувати практичну діяльність організацій, логічно й аргументовано викладати думки, відповідати на питання та обґрунтовувати власну точку зору.

Курсова робота, виконана відповідно до встановлених цими методичними вказівками вимог і своєчасно подана на кафедру для перевірки науковим керівником, оцінюється максимум у 100 балів: 0-50 балів виставляє науковий керівник

у рецензії на курсову роботу; 0-50 балів – комісія, перед якою студент захищає курсову роботу.

Сума балів, яку науковий керівник виставляє в рецензії, включає бали за належне виконання кожного елемента курсової роботи:

1) вступ оцінюється в 2 бали:

– розкриття актуальності теми, визначення мети, об'єкта і предмета дослідження – 1 бал;

– формулювання проблемних питань, які будуть досліджуватись студентом у курсовій роботі – 1 бал;

2) основна частина оцінюється в 40 балів:

– висвітлення теоретичних та нормативно-правових засад функціонування об'єкта дослідження – 0-5 балів;

– виявлення та обґрунтування недоліків чи проблемних питань, які мають місце на сучасному етапі розвитку об'єкта дослідження і будуть вирішуватись студентом під час написання курсової роботи – 0-5 балів;

– проведення аналітично-дослідницької (характеристика й аналіз сучасного стану і тенденцій розвитку об'єкта дослідження з використанням статистичних та звітних матеріалів) й розрахункової (здійснення всіх передбачених сформульованим завданням розрахунків) роботи, виявлення певних закономірностей та особливостей на основі проведеного аналізу і розрахунків – 0-20 балів;

– викладення існуючих та розробка нових рекомендацій стосовно напрямів удосконалення функціонування об'єкта дослідження з їх конкретизацією й науковим обґрунтуванням – 0-10 балів;

3) чітке і лаконічне відображення науково-практичних результатів у висновках оцінюється в 3 бали;

4) оформлення курсової роботи оцінюється в 5 балів:

– дотримання загальних вимог щодо написання курсової роботи (шрифт, інтервал, поля і т.і.), вимог до нумерації сторінок, розділів, підрозділів – 1 бал;

– дотримання вимог щодо оформлення ілюстрацій, таблиць, формул і додатків – 1 бал;

– наявність посилань у тексті на формули, таблиці й рисунки, літературні джерела, додатки та дотримання вимог щодо їх оформлення – 1 бал;

– відсутність у роботі орфографічних, граматичних або синтаксичних помилок і дотримання норм літературної мови – 1 бал;

– використання сучасних вітчизняних чи іноземних джерел інформації та оформлення списку використаних джерел згідно встановлених вимог – 1 бал.

Науковий керівник після перевірки курсової роботи складає на неї рецензію із зазначенням суми балів, з якою студент допускається до захисту перед комісією. Сума балів, яку виставляє за захист курсової роботи комісія кафедри фінансів, банківської справи та страхування, включає в себе наступні бали:

1) представлення роботи оцінюється в 20 балів, які включають:

– уміння студента правильно побудувати структуру доповіді: назвати тему курсової роботи, показати її актуальність і значущість, сформулювати основну мету та завдання дослідження тощо – 5 балів;

– вміння автора стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати курсової роботи – 10 балів;

– застосування доповідачем сучасної економічної термінології, уникнення загальних слів, мовних штамів, стилістично-граматичних помилок, бездоказових тверджень, повторень, ухилянь від основної теми доповіді – 5 балів;

2) відповіді на питання членів комісії оцінюються максимум у 20 балів;

3) уміння відстоювати особисту точку зору та вільна орієнтація в курсовій роботі для підтвердження своєї правоти – 10 балів.

Підсумкова кількість балів за виконану і захищену курсову роботу виставляється на титульній сторінці роботи відповідно до шкали, наведеної в табл. 5. Титульна сторінка підписується членами комісії.

Таблиця 5

Шкала оцінювання виконаної та захищеної студентом курсової роботи

Оцінка за системою ECTS	Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за 4-бальною шкалою
A	90-100	5 (відмінно)
B	82-89	4 (добре)
C	75-81	
D	66-74	3 (задовільно)
E	60-65	
FX	21-59	2 (незадовільно) з можливістю повторного захисту
F	0-20	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Після захисту курсові роботи здаються в архів кафедри фінансів, банківської справи та страхування, де зберігаються протягом 3-х років.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правова:

1. ЗУ “Про банки та банківську діяльність” від 07.12.2000 р., № 2121-III.
2. ЗУ “Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень” від 18.11.2003 р., № 1255-IV.
3. ЗУ “Про інвестиційну діяльність” від 18.09.1991 р., № 1561-XII.
4. ЗУ “Про іпотеку” від 05.06.2003 р., № 898-IV.
5. ЗУ “Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим боргом та іпотечні сертифікати” від 19.06.2003 р., № 979-IV.
6. ЗУ “Про іпотечні облігації” від 22.12.2005 р., № 3273-IV.
7. ЗУ “Про обіг векселів в Україні” від 05.04.2001 р., № 2314-III.
8. ЗУ “Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні” від 12.07.2001 р., № 2658-II.
9. ЗУ “Про фінансовий лізинг” від 11.12.2003 р., № 1381.
10. ЗУ “Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю” від 19.06.2003 р., № 978.
11. ЗУ “Про цінні папери і фондовий ринок” від 23.02.2006 р., № 3480-IV.

12. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій від 23.02.1998 р., № 22.

13. Положення про іпотечне покриття звичайних іпотечних облігацій, порядок ведення реєстру іпотечного покриття та управління іпотечним покриттям звичайних іпотечних облігацій [Електронний ресурс]: Зареєстр. ДКЦПФР від 15.11.2006 р., № 1205/13079. – Режим доступу: <http://www.nssmc.gov.ua/>.

14. Положення про порядок отримання резидентами кредитів, позик в іноземній валюті від нерезидентів і надання резидентами позик в іноземній валюті нерезидентам [Електронний ресурс]: Затв. Постановою НБУ від 17.06.2004 р., № 270. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>.

15. Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями [Електронний ресурс]: Затв. Постановою НБУ від 25.01.2012 р., № 23. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>.

Основна:

16. Банківські операції: Підруч. / А.М. Мороз, М.І. Савлук та ін.; за ред. А.М. Мороза. – К.: КНЕУ, 2003. – 476 с.

17. Бардиш Г.О. Проектне фінансування: Підруч. – 3-тє вид. перероб. та доп. – К.: Хай-Тек-Прес, 2008. – 464 с.

18. Боярко І.М., Гриценко Л.Л. Інвестиційний аналіз: Навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2011. – 400 с.

19. Васюренко О.В. Банківські операції: Навч. посіб. – К.: Знання, 2004. – 324 с.

20. Вовчак О.Д., Колянко О.В., Чікіта І.Б. Аналіз інвестиційних проектів: Навч. посіб. – Львів: Вид-во “ЛКА”, 2010. – 260 с.

21. Гончаров А.Б. Інвестування: Навч. посіб. – Х.: ВД “ІНЖЕК”, 2004. – 336 с.

22. Гридчук Д. Забезпечення кредитних зобов’язань у діяльності банків. – К.: Істина, 2001. – 253 с.

23. Інвестиційне кредитування: Навч. посіб. / А. Пересада, Т. Майорова. – К.: КНЕУ, 2002. – 271 с.

24. Інвестиційне кредитування: Навч. посіб. / О.Д. Вовчак, І.В. Борщук. – Л.: Вид-во Львівської комерційної академії, 2004. – 119 с.

25. Інвестиційне кредитування: Навч. посіб. / О.Д. Вовчак, Н.М. Руцишин, І.П. Андрушків. – 2-ге вид, перероб. і доп. – К.: Знання, 2013. – 227 с.

26. Іпотечний ринок в Україні: проблеми стратегії розвитку / В. Базидевич та ін. – К., 2004. – 140 с.

27. Кредитний ризик комерційного банку: Навч. посіб. / В.В. Вітлинський, О.В. Пернарівський, Я.С. Наконечний; за ред. В.В. Вітлинського. – К.: Знання, 2000. – 251 с.

28. Куриленко Т.П. Проектне фінансування: Підруч. – К.: Кондор, 2006. – 208 с.

29. Лагутін В.Д. Кредитування: теорія і практика: Навч. посіб. – 4-те вид., стер. – К.: Знання, 2004. – 215 с.

30. Любунь О., Кіреєв О., Домрачев В. Іпотечний кредитування: теоретичні основи іпотеки, інструменти і моделі фінансування та рефінансування житлового будівництва. – К.: Вид-во Європейського університету, 2006. – 299 с.
31. Любунь О.С., Кіреєв О.І. Іпотечний ринок: теоретичні основи іпотеки, іпотечне кредитування, інструменти і моделі фінансування та рефінансування житлового будівництва. – К., 2005. – 356 с.
32. Пересада А.А., Коваленко Ю.М., Онікієнко С.В. Інвестиційний аналіз: Підруч. – К.: КНЕУ, 2005. – 485 с.
33. Петрук О.М. Банківська справа: Навч. посіб. / За ред. Ф.Ф. Бутинця. – К.: Кондор, 2004. – 461 с.
34. Пшик Б. Інвестиційне кредитування: Навч. посіб. – Л.: ЛБІ НБУ, 2005. – 292 с.
35. Савич В.І. Іпотечне кредитування в Україні: суперечності та тенденції розвитку. – Івано-Франківськ: ІМЕ “Галицька академія”, 2006. – 552 с.
36. Сазонець І.Л. Національна система іпотечного кредитування. – Суми: Довкілля, 2006. – 114 с.
37. Телишевська Л., Успенко В. Інвестиційний аналіз: Навч. посіб. – Х.: Бурун-Книга, 2011. – 280 с.
38. Хмеленко О.В. Кредитування та контроль: Навч. посіб. – Х.: ІНЖЕК, 2004. – 237 с.
39. Циглик І., Кропельницька С., Білий М., Мозіль О. Аналіз і розробка інвестиційних проектів: Навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2005. – 160 с.
40. Шевченко Р.І. Банківські операції. – К.: КНЕУ, 2003. – 276 с.
41. Шклярук С.Г. Проектне фінансування: Навч. посіб. – К.: Персонал, 2009. – 472 с.

Додаткова:

42. Бланк І.А. Інвестиційний менеджмент. – К.: МП “ІТЕМ”, 1995. – 447 с.
43. Блохина В. Инвестиционный анализ. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2004. – 320 с.
44. Васильев Н.М. Лизинг: организация, нормативно-правовая основа, развитие. – М., 1997. – 216 с.
45. Верба О.В., Загородніх М.О. Проектний аналіз. – К.: Наукова думка, 2000. – 322 с.
46. Внукова М.М. Основи факторингу: Навч. посіб. – К.: Т-во “Знання”, 1998. – 174 с.
47. Грачева М.В. Анализ проектных рисков: Учеб. пособ. – М.: Финстатинформ, 1999. – 423 с.
48. Жданов В. Организация и финансирование инвестиций. – Калининград: Янтарный сказ, 2000. – 400 с.
49. Жуков Е. Тростовые и факторинговые операции коммерческих банков. Сер. “Международный банковский бизнес”. – М.: Консалтбанк, 1995. – 48 с.
50. Інвестування: Навч. посіб. / А. Пересада, О. Смірнова, С. Онікієнко. – К.: КНЕУ, 2001. – 249 с.

51. Іпотечний ринок в Україні: проблеми стратегії розвитку: Міжнар. наук.-практ. конф. / Під ред. В.І. Кравченко, К.В. Паливода. – К.: Міжнар. інститут фінансів, 2004. – 207 с.
52. Камарницький І.Ф. Інвестиційна діяльність комерційних банків: Монографія. – Чернівці: Рута, 2004. – 260 с.
53. Ковалев В. Методы оценки инвестиционных проектов. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 144 с.
54. Кот Л.Л. Банківський кредит у трансформаційній економіці: питання теорії, методології, практики. – К.: Знання України, 2003. – 93 с.
55. Кручок С. Іпотечне кредитування: європейська практика та перспективи розвитку в Україні. – К.: Урожай, 2003. – 207 с.
56. Роуз П.С. Банковский менеджмент. Предоставление финансовых услуг: Пер. с англ. / Под ред. В.Т. Севрука, Т.Н. Черкасова. – М.: Дело, 1995. – 743 с.
57. Савчук В.П., Прилипко С.И., Величко Е.Г. Анализ и разработка инвестиционных проектов: Учеб. пособ. – К.: Абсолют-В, Эльга, 1999. – 304 с.
58. Смирнов А. Организация финансирования инвестиционных проектов. – М., 1993. – 104 с.
59. Талье И., Абашина А. Аренда и лизинг. – М.: Филинь, 1996. – 172 с.
60. Щукін Б. Аналіз інвестиційних проєктів: Конспект лекцій. – К.: МАУП, 2002. – 128 с.

Додаток А

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чернігівський національний технологічний університет

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

КУРСОВА РОБОТА

з навчальної дисципліни “Інвестиційне кредитування”

на тему: “_____”

Варіант розрахункової частини роботи _____

Студента(ки) __ курсу, групи ____
спеціальності _____
(шифр і назва спеціальності)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

Науковий керівник _____
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

(підпис)

Результати захисту:

Національна шкала ____

Кількість балів ____

Оцінка ECTS ____

Члени комісії:

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

Дата _____

Додаток Б

Зразок оформлення списку використаних джерел

Характеристика джерела	Приклад оформлення
1	2
Книги: Один автор	1. Калінеску Т.В. Методологія аналізу і оцінки ефективності переміщення сфери діяльності підприємств: монографія / Т.В. Калінеску. – Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2003. – 279 с. 2. Мельник В.М. Оподаткування: наукове обґрунтування та організація процесу: монографія / В.М. Мельник. – К.: Комп'ютерПрес, 2008. – 277 с.
Два автори	1. Калінеску Т.В. Методологія оцінювання ефективності податкового втручання в умовах депресивних регіонів / Т.В. Калінеску, Г.С. Ліхоносова // Податкове регулювання в умовах депресивних регіонів: монографія / [Кол. авторів]; за наук. ред. Т.В. Калінеску. – Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2011. – С. 234-278. 2. Крисоватий А. Домінанти гармонізації оподаткування: національні та міжнародні вектори: монографія / А. Крисоватий, В. Валігура. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. – 248 с.
Три автори	1. Лютий І. Податки на споживання в економіці України: монографія / І. Лютий, А. Дрига, М. Петренко. – К.: Знання, 2009. – 355 с. 2. Калінеску Т. Інформаційні системи і технології в оподаткуванні: навч. посіб. / Т. Калінеску, Г. Ліхоносова, О. Антіпов. – Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2011. – 411 с.
Чотири автори	1. Самоорганізація підприємств: тенденції соціалізації економіки: монографія / Т. Калінеску, Г. Ліхоносова, Г. Надьон, С. Кілінкаров. – Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2012. – 396 с. 2. Соціально-економічні катализатори інноваційної активності підприємств: монографія / Т. Калінеску, Г. Ліхоносова, О. Кирилов, М. Наталенко. – Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2012. – 288 с.
П'ять і більше авторів	1. Податкові новації та стимули економічного розвитку: монографія / [Кол. авторів]; кер. авт. колективу і наук. ред. Т.В. Калінеску. – Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2011. – 240 с. 2. Механізми забезпечення податкової самодостатності: монографія / [Кол. авторів]; кер. авт. колективу і наук. ред. Т.В. Калінеску. – Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2011. – 247 с.
Без автора	1. Статистичний щорічник України за 2011 рік [За ред. О.Г. Осауленка]. – К.: Держкомстат України, 2010. – 566 с. 2. Діяльність Державної податкової служби України за 2010 рік: [статистичний бюлетень, відп. за вип. В.І. Ніколайченко]. – К.: ДПА України, 2011. – 78 с.
Багатотомний документ	1. Історія Національної академії наук України (1941-1945) / [упоряд. Л. Яременко та ін.]. – К.: Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського, 2007. – Ч. 2: Додатки. – 2007. – 573 с. 2. Межгосударственные стандарты: каталог в 6 т. / [сост. И.В. Ковалева, Е.Ю. Рубцова; ред. В.Л. Иванов]. – Львов: НТЦ “Леонорм-Стандарт”, 2005. – Т. 1. – 2005. – 277 с.
Матеріали конференцій, з'їздів	1. Ліхоносова Г.С. Механізм дії зворотного зв'язку в оподаткуванні депресивних регіонів // Матеріали ІХ міжнар. наук.-практ. конф. “Стан і проблеми оподаткування в умовах світової фінансової кризи”, 20-21 листоп. 2009 р. / Г.С. Ліхоносова. – Донецьк: ДНУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2010. – С. 152-155. 2. Соколовська А.М. Теоретичні засади визначення податкового навантаження і рівня оподаткування // Збірник тез доповідей за матер. ІІ міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених “Економічний і соціальний розвиток України в ХХІ столітті: національна ідентичність та тенденції глобалізації”, 24-25 лют. 2010 р. – Тернопіль: Економічна думка, 2010. – С. 43-45.
Препринти	1. Шиляев Б.А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов / Б.А. Шиляев, В.Н. Воеводин. – Х.: ННЦ ХФТИ, 2006. – 19 с. – (Препринт / НАН України, Нац. науч. центр “Харьк. физ.-техн. ин-т”; ХФТИ, 2006). 2. Панасюк М.І. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами / М.І. Панасюк, А.Д. Скорбун. – Чорнобиль: Ін-т проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. – 7 с. – (Препринт / НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).
Депоновані наукові праці	1. Социологическое исследование малых групп населения / В. Иванов [и др.]; М-во образования Российской Федерации, Финансовая академия. – М., 2002. – 110 с. – Деп. в ВИНТИ 13.06.02, № 145432. 2. Разумовский В. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе / В. Разумовский, Д. Андреев. – М., 2002. – 210 с. – Деп. в ИНИОН Рос. акад. наук 15.02.02, № 139876.
Словники	1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Укл. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2009. – 1736 с. 2. Большой психологический словарь / Сост. и общ. ред. Б. Мещерякова, В. Зинченко. – СПб.: Еврознак, 2004. – 672 с. 3. Даль В.И. Толковый словарь русского языка: современное написание / В.И. Даль. – М.: Астрель: АСТ, 2009. – 983 с.

Продовження додатку Б

1	2
Атласи	<p>1. Україна: екол.-геогр. атлас: присвяч. всесвіт. дню науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук. редкол.: С.С. Куруленко та ін.]; Рада по вивч. продукт. сил України НАН України [та ін.]. – [наук. редкол.: С.С. Куруленко та ін.]. – К.: Варта, 2006. – 217, [1] с.</p> <p>2. Анатомія пам'яті: атлас схем і рисунків провідних шляхів і структур нервової системи, що беруть участь у процесах пам'яті: посіб. для студ. та лікарів / О.Л. Дроздов, Л.А. Дзяк, В.О. Козлов, В.Д. Маковецький. – 2-ге вид., розшир. та доповн. – Дніпропетровськ: Пороги, 2005. – 218 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Податковий кодекс України. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 496 с.</p> <p>2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р., № 436-IV. – К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 2006. – 224 с.</p> <p>3. Закон України “Про патентування деяких видів підприємницької діяльності” від 23.03.1996 р., № 98/96-ВР // Все про бухгалтерській облік – 1999. – № 7 (310). – С. 3-10.</p>
Стандарти	<p>1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT): ДСТУ ISO 7000:2004. – [Чинний від 2006-01-01]. – К.: Держспоживстандарт України, 2006. – 231 с. – (Національний стандарт України).</p> <p>2. Якість води. Словник термінів: ДСТУ ISO 6107-1:2004 – ДСТУ ISO 6107-9:2004. – [Чинний від 2005-04-01]. – К.: Держспоживстандарт України, 2006. – 181 с. – (Національні стандарти України).</p>
Каталоги	<p>1. Межгосударственные стандарты: каталог: в 6 т. / [сост. И.В. Ковалева, В.А. Павлюкова; ред. В.Л. Иванов]. – Львов: НТЦ “Леонорм-стандарт”, 2006. – (Серия “Нормативная база предприятия”). – Т. 5. – 2007. – 264 с.; Т. 6. – 2007. – 277 с.</p> <p>2. Університетська книга: осінь, 2010: [каталог]. – [Суми: Унів. кн., 2010]. – 15 с.</p>
Бібліографічні покажчики	<p>1. Куц О.С. Бібліографічний покажчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури в 2006 р. / О. Куц, О. Вацеба. – Львів: Укр. технології, 2007. – 74 с.</p> <p>2. Систематизований покажчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997-2005 рр. / [уклад. Б. Кирись, О. Потлань]. – Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2006. – 11 с. – (Серія: Бібліографічні довідники; вип. 2).</p>
Дисертації	<p>1. Дороніна М.С. Комплексне управління економічними і соціальними процесами на підприємстві (концепція і методологія): дис. ... доктора екон. наук: 08.06.01 / Дороніна Майя Степанівна. – Харків, 2003. – 436 с.</p>
Автореферати дисертацій	<p>1. Калінеску Т.В. Методологічні основи розвитку сфери діяльності підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук: 08.06.01 “Економіка, організація і управління підприємствами” / Т.В. Калінеску. – Х., 2004. – 31 с.</p> <p>2. Маршалок Т.Я. Фіскально-регулююча парадигма податкового навантаження: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08 “Гроші, фінанси і кредит” / Т.Я. Маршалок. – Тернопіль, 2011. – 20 с.</p>
Авторські свідоцтва	<p>1. А. С. 1007970 ССРСР, МКИЗ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В.С. Ваулин, В.Г. Кемайкин (ССРСР). – № 3360585/25-08; заявл. 23.11.81; опубл. 30.03.83, Бюл. № 12.</p>
Частина книги, періодичного, продовжуваного видання	<p>1. Калинеску Т.В. Особенности современной налоговой парадигмы в условиях модернизации экономики // Налоговые реформы. Теория и практика: монография / [И.А. Майбууров и др.]; под ред. И.А. Майбуурова, Ю.Б. Иванова. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2010. – С. 201-212.</p> <p>2. Компанієць С.О. Стратегія підвищення якості управління та організаційного розвитку залізничного транспорту України / С.О. Компанієць // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2010. – № 30. – С. 154-170.</p>
Електронні ресурси	<p>1. Ушенко Н.В. Людський капітал України: проблеми і перспективи [Електронний ресурс] / Н.В. Ушенко // Економіка та держава. – 2008. – № 8. – Режим доступу: http://economy.in.ua/.</p> <p>2. Ліхоносова Г. Інформаційне забезпечення самоорганізації підприємств [Електронний ресурс] / Г. Ліхоносова // Ефективна економіка. – 2010. – № 8. – Режим доступу: http://economy.nauka.com.ua/.</p>

ЗМІСТ

Загальні положення	3
1. Етапи підготовки курсової роботи	4
2. Структура та оформлення курсової роботи.....	6
3. Орієнтовна тематика теоретично-аналітичної частини курсової роботи.....	9
4. Розрахункова частина курсової роботи	10
5. Методичні вказівки до виконання розрахункової частини курсової роботи..	13
6. Захист і критерії оцінювання курсової роботи.....	15
7. Рекомендована література	17
Додатки.....	21